

“No descripc el paisatge africà perquè l'africà no hi està interessat”

Ahmadou Kourouma (Costa d'Ivori, 1927), premi Jean Giono pel conjunt de l'obra, és un dels autors africans més destacats. Edicions 62 ha traduït el seu darrer llibre, *Al·là no té cap obligació*.

—En la novel·la dieu que la independència ha portat a Sierra Leone cops d'estat, assassinats, penjaments, execucions, tota mena de desordres. La descolonització ha estat perjudicial?

—Només a Sierra Leone. En general ha estat beneficiosa. Sierra Leone tenia uns trets específics. Va ser colonitzada per blancs però també per negres que van venir d'Amèrica. Aquests negres van fer la descolonització i no va poder haver-hi una revolució completa, un canvi radical.

—El protagonista, Birahima, un nen de dotze anys, musulmà, orfe i miserable, es fa soldat, descobreix que pot matar impunement, tant a Libèria com a Sierra Leone, i cau en la droga. Birahima existeix?

—És la suma de diversos casos però he partit del coneixement d'un nen.

—La novel·la és la novel·la del caos social, familiar, personal. La invocació constant de déu és conseqüència de tota aquesta situació?

—Sí. Es troben en una situació desesperada i pensen que invocant Jesús o Al·là ho resoldran, i que com més déus tinguin, més coberts estaran. Tenen la màgia tradicional i la religió importada i barregen fins i tot l'islam amb el catolicisme.

—El nen diu ben aviat que parla malament el francès. Per què doneu tant de relleu a la qüestió lingüística?

—A l'Àfrica francòfona la llengua

TINA BAGUÉ

Ahmadou Kourouma, autor d'*Al·là no té cap obligació*, traduïda per Edicions 62.

racional i culta no pot expressar la nostra cultura africana, no pot explicar la nostra vida a causa de la nostra vida animista. Cal afegir mots al francès o canviar-ne el sentit. I és el que fa el jove protagonista en la seva narració, amb l'ajut d'un diccionari.

—La novel·la introdueix el lector en la mentalitat africana. Hi escolta la veu africana. També heu fet això en tota l'obra anterior?

—Sí, però en un altre context i amb diferents punts de vista. Àfrica és molt complexa, però el meu interès és aquest, treballar amb la cultura i els mites africans.

—Hi ha solució al problema dels nens soldats?

—Mentre hi hagi guerres i nens del carrer, no.

—Penseu que n'hi haurà sempre?

—Penso que no. Sóc optimista. Les guerres tribals ja només es donen en dos o tres països. L'Àfrica es vol unir i la unió africana treurà la seva força a les tribus.

—Sou llegit a Àfrica, hi ha lectors suficients?

—No. Només tenen diners per comprar llibres de butxaca i pocs. Tots volen que els regali els meus.

—És possible que un nen de la guerra llegeixi el vostre llibre?

—No. Una societat benèfica francesa va comprar un lot d'exemplars perquè els repartís entre els nens de la guerra. Però on els trobaré?

—La vostra obra té lectors de novel·la i lectors interessats per l'Àfrica?

—Sí, els dos.

—Tot i fer servir una llengua molt rica en tradició literària, penseu que esteu inventant una literatura?

—No, jo parteixo de la llengua no escrita, no per crear res, per explicar una realitat que no està escrita.

—Cap autor francès us ha ajudat a elaborar el vostre estil?

—Céline i Beckett. Céline perquè m'ha ensenyat a escriure l'oralitat.

—De forma clara, radical, descarteu l'exotisme, la seducció del paisatge o de les formes de vida curioses per al lector europeu. Per això no feu mai cap descripció complaent del paisatge?

—És per això. No en parlo perquè parlo dels homes i ells no s'hi fixen, en el paisatge. No tenen temps de veure'l. No estan interessats per la naturalesa. Dormir, menjar, no morir: això els ocupa tot el dia.